

бажання банків збільшити свої прибутки) та об'єктивні передумови (інтенсифікація процесів злиттів і поглинань у діяльності ТНК та ТНБ, розвиток ринку цінних паперів тощо). На сучасному етапі розвитку ринок банківських послуг є важливою ланкою міжнародних економічних відносин, що знаходить своє вираження у тісній взаємодії даного ринку з ринком капіталів та ринком страхування, а також у позитивному впливі таких явищ, як інтернаціоналізація та глобалізація на процеси, що відбуваються на світовому ринку банківських послуг.

Список використаних джерел

1. Горбач Л.М., Каун О.Б. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2006. – 436 с.
2. Почечина В.В. Услуги в международной экономике / В.В. Почечина, Ю.П. Якубук; Под ред. В.Ф. Медведева. – Мн.: НО ООО «БИП-С», 2011. – 178 с.
3. Кочетков В.Н. Анализ банковской деятельности: теоретико-прикладной аспект / Кочетков В.Н. – К.: МАУП, 2012. – 192 с., с. 107.
4. Нікітін А.В. Маркетинг у банку: Навч. посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 431 с.
5. Лютий І.О. Банківський маркетинг [Підручник] / І.О. Лютий, О.О. Солодка. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 776 с.
6. Бондаренко Л.А., Жук І.О. Ринок банківських продуктів і послуг: поняття та сегментація. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка», 2013. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2121>
7. Барановський О. Сьогодення світового ринку банківських послуг / О. Барановський // Вісник НБУ. – 2012. – №5. – С. 18–23: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vnbu/2012_4/2012_04_8.pdf.
8. Statistical Data Warehouse [Електрон. ресурс] // ECB. – Frankfurt am Main. – 2011.
9. Мельник А.О. Вплив інтернаціоналізації банківської системи на соціально-економічний розвиток в Україні // Науковий журнал «Культура народів Причорномор'я», 2007, №103. – С. 237–240. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://82.207.112.221/dudchenko/165/fulltext/knp103/knp103_237-240.pdf
10. Тіпанов В. Посткризові асиметрії розвитку світового ринку банківських послуг / В. Тіпанов, Д. Чернюк: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Mep/2011_14-15/11_Tipanov-Chernyuk.pdf
11. Клименко В.В. Взаємодія страхового і банківського ринку: світовий досвід і Україна // Вісник КНУ Шевченко, економіка, 2009, вип. 113–114, с. 71–75: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://papers.univ.kiev.ua/ekonomika/articles/V_Cooperation_of_insurance_and_bank_market_world_experience_and_Ukraine_14141.pdf
12. Мельник А.О. Вплив інтернаціоналізації банківської системи на соціально-економічний розвиток в Україні // Науковий журнал «Культура народів Причорномор'я», 2007. – №103. – С. 237–240. [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://82.207.112.221/dudchenko/165/fulltext/knp103/knp103_237-240.pdf
13. Чернишова Л.І. Використання сучасних технологій в розрахункових операціях банку / Л.І. Чернишова, Д.С. Журавський // Інновац. економіка. – 2012. – Вип. 4.
14. Сніщенко Р.Г. Основні аспекти автоматизації банківської діяльності / Р.Г. Сніщенко, В.В. Гладкий // Вісник КДУ ім. Михайла Остроградського. – 2010. – Вип. 5.
15. Мелесик С.В. Сучасні інформаційні технології у діяльності банків в умовах фінансової глобалізації / С.В. Мелесик // Наук. вісн. – 2006. – Вип. 16.5.

А.Г. ПАСІЧНИК,

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Валютний ринок України: аналіз сучасного стану та шляхи вдосконалення

У статті представлена структура валютного ринку України, проаналізовано сучасний стан та запропоновано шляхи покращення його функціонування.

Ключові слова: валютний ринок, валютна політика, валютні інтервенції, міжнародні резерви, платіжний баланс, облікова ставка.

А.Г. ПАСЕЧНИК,

Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Валютный рынок Украины: анализ современного состояния и пути совершенствования

В статье представлена структура валютного рынка Украины, проанализировано современное состояние и предложены пути улучшения его функционирования.

Ключевые слова: валютный рынок, валютный курс, валютные интервенции, международные резервы, платежный баланс, учетная ставка.

The article shows the structure of the foreign exchange market of Ukraine, current condition and the ways of its improvement are analyzed.

Keywords: foreign exchange market, exchange rate, currency interventions, international reserves, balance of payments, discount rate.

Постановка проблеми. Міцність фінансово-валютної системи та стабільність валютного ринку країни визначає її економічну незалежність, тому останнім часом в Україні

зростає актуальність вивчення проблем, пов'язаних з валютою і валютним ринком. Окрім того, рівень інтеграції валютно-фінансової системи держави з міжнародною валютно-

фінансовою системою зумовлює ефективність існування різних форм міжнародної торгівлі, а значить впливає на рівень економічного розвитку країни. Макроекономічні зрушення в економіці країни та її зовнішньому середовищі, своєю чергою, впливають на розвиток валютно-фінансових відносин і певною мірою коригують валютну політику держави. Таким чином, за умов активізації впливу процесів глобалізації на економіку України, що супроводжуються посткризовим ускладненням відновлення основних макроекономічних показників, проблеми функціонування вітчизняного валютного ринку набувають особливої актуальності. Розбудова повноцінного валютного ринку та ефективна організація валютних відносин в Україні визначаються необхідністю їх належного регулювання з боку держави. Саме тому теоретико-методологічна аргументація оптимальної взаємодії курсоутворення та темпів зростання ВВП, споживчих цін, сукупного попиту, процентних ставок, що обумовлює динаміку зовнішньої торгівлі, руху іноземних інвестицій та міжнародної міграції робочої сили постає вкрай актуальним завданням.

Об'єктом дослідження є валютний ринок України, валютний курс та валютна політика України як невід'ємна складова її монетарної політики.

Предмет дослідження: методи та інструменти регулювання національного валютного ринку на шляху стабілізації.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Питаннями валютної системи і валютного ринку з усіма похідними займаються українські вчені Ф.С. Мишкін, Т.О. Корольок, С.Я. Боринець, О.М. Колодізєв, Л.П. Петрашко, В.Ф. Колісніченко, В.М. Шелудько, І.І. Д'яконова та багато інших.

Мета статті – за допомогою показників та інструментів регулювання проаналізувати сучасний стан національного валют-

ного ринку та інструменти регулювання національного валютного ринку, а також визначити проблеми та обґрунтувати шляхи удосконалення валютної політики України. Відповідно до поставленої мети у роботі визначені та вирішені такі завдання науково-теоретичного, методичного та практичного характеру:

- визначити сутність економічної категорії «валютний ринок», охарактеризувати структуру та етапи розвитку валютного ринку України;
- на основі показників валютного ринку визначити основні проблеми його функціонування в Україні;
- здійснити аналіз інструментів регулювання валютного ринку України;
- обґрунтувати шляхи вдосконалення валютної політики України.

Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних науковців, законодавчі та нормативно-правові документи з питань реалізації валютної політики, статистичні та аналітичні матеріали Міністерства фінансів України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Національного банку України, Державної служби статистики України. Також дуже корисними виявилися роботи західних економістів та інтернет-джерела світових рейтингових агентств.

Виклад основного матеріалу. Валютний ринок – дуже складне економічне поняття. Вперше воно зустрічається ще в економічній літературі XVI ст., а в Українській радянській енциклопедії 1978 р. має таке трактування: «Валютний ринок – це особлива сфера економічних відносин, пов'язаних із проведенням операцій з іноземною валютою і платіжними документами в іноземних валютах (чеки, векселі, телеграфні й поштові перекази, акредитиви)»¹.

¹ Д'яконова І.І. Міжнародні фінанси / І.І. Д'яконова. – К.: Українська академія банківської справи НБУ, 2013. – 410 с. (С. 322).

Таблиця 1. Визначення поняття «валютний ринок»²

Джерело	Визначення валютного ринку
Н.А. Міклошевська, А.В. Холопов	Валютний ринок – це особливий ринок, на якому здійснюють обмін валюти однієї країни на валюти іншої за визначеним номінальним валютним курсом
І.Н. Платонова	Валютний ринок у широкому розумінні – це сфера економічних відносин, яка виявляється при здійсненні операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, а також операцій з інвестування валютного капіталу. Саме на валютному ринку відбувається узгодження інтересів продавців і покупців валютних цінностей
С.Я. Боринець	Валютний ринок – це переважно міжбанківський ринок, адже саме в процесі міжбанківських операцій здійснюється основний обсяг угод з купівлі-продажу іноземний валют
С.В. Мочерний	Валютний ринок – важлива сфера економічних відносин, де здійснюється купівля-продаж іноземних валют і платіжних документів (чеків, векселів, акредитивів, телеграфних і поштових переказів). На ринку проводяться операції щодо зовнішньої торгівлі, розрахунків, міграції капіталів та робочої сили, туризму
Банківсько-фінансовий-словник-довідник	Валютний ринок – сфера економічних відносин між країнами, пов'язаних з операціями купівлі-продажу та обміну іноземних валют і використанням платіжних документів в іноземних валютах
М.І. Савлук	Валютний ринок за своїм економічним змістом – сектор грошового ринку, на якому врівноважуються попит і пропозиція на такий специфічний товар, як валюта
В.А. Юценко	Валютний ринок як економічна категорія відображає певну сукупність відносин щодо здійснення операцій з купівлі-продажу іноземної валюти, інших валютних цінностей, цінних паперів у іноземній валюті та руху іноземних капіталів. З практичного погляду під валютним ринком розуміють офіційні фінансові центри, в яких зосереджено здійснення валютних операцій
О.І. Лаврушин	Валютний ринок – відносини не тільки між банками, а й між їх клієнтами. Головна характерна риса валютного ринку полягає в тому, що тут грошові одиниці протидіють одна одній лише у вигляді записів на кореспондентських рахунках
Ю.В. Сенейко	Валютний ринок – це особливий ринок, на якому діють учасники, що продають, купують і обмінюють такий специфічний товар, як валюту, де роль ціни виконує валютний курс

² Колодізєв О.М., Колісніченко В.Ф. Гроші і кредит, Підручник / О.М. Колодізєв. – К.: Знання, 2010. – 615 с. (С. 455).

Таблиця 2. Структура валютного ринку ³

Національний валютний ринок			Міжнародний валютний ринок	
Центральний банк			Центральні банки	
Комерційні банки		Брокерські контори	Комерційні банки	
Інші фінансові інститути	Нефінансові інститути	Населення	Міжнародні фінансові інститути	Світові корпорації

³ Савченко А.Г. *Макроекономіка: Підручник.* / А. Г. Савченко – К.: КНЕУ, 2005. – 442 с. (С. 95)

Також існує багато інших визначень цього поняття, які наведені в табл. 1.

У системі валютного ринку можна виділити міжнародний, регіональний та національний валютні ринки. Структуру національного та міжнародного валютних ринків подано у табл. 2.

Міжнародний валютний ринок складається з тісно пов'язаних швидкодіючими каналними чи супутниковими комунікаціями регіональних ринків. Сьогодні існують такі регіональні ринки: Європейський (основні центри – Лондон, Цюрих, Франкфурт); Азіатський (основні центри – Токіо, Гонконг, Сінгапур); Американський (основні центри – Нью-Йорк, Чикаго, Лос-Анджелес).

Детальна класифікація валютних ринків наведена у табл. 3.

Основними функціями валютного ринку є ⁵: забезпечення умов та механізмів реалізації валютної політики держави, створення учасникам валютних відносин передумов для своєчасного здійснення міжнародних платежів за поточними і капітальними розрахунками та сприяння розвитку зовнішньої торгівлі, визначення і формування попиту та пропозиції на іноземні валюти, регулювання валютного курсу, диверсифікація валютних резервів.

Учасниками (суб'єктами) валютних ринків є комерційні банки, валютні брокерські фірми, великі корпорації, центральні банки держав, фізичні особи та інші фінансові інститути. Основними операціями, що проводяться учасниками ринку є обмінні (конверсійні) операції, кредитно-депозитні

⁵ Шелудько В.М. *Фінансовий ринок: Навч. посіб.* / В.М. Шелудько. – К.: Знання-Прес, 2002. – 535 с. (С. 461).

операції, інвестиції в цінні папери. Існує багато видів валют (табл. 4).

Основним органом, на який покладається завдання розроблення та реалізації державної валютної політики та регулювання валютного ринку України, є Національний банк України.

Розвиток валютного ринку в Україні можна умовно поділити на три етапи.

Перший етап припадає на 1991 рік – жовтень 1994 року, період болісної пошуку цілісної концепції розбудови економіки нової незалежної держави, коли було закладено фундамент ідеології Національного банку, визначено її головні орієнтири і пріоритети.

Другий етап розпочався з жовтня 1994 року і тривав до серпня 1996 року після проголошеної урядом програми макроекономічної стабілізації.

Третій етап триває з вересня 1996 року, коли було введено гривню як повноцінну національну валюту України.

За сучасних економічних умов, ускладнених світовою фінансовою кризою та політичним конфліктом на території України, національний валютний ринок переживає далеко не найкращі часи. Співвідношення гривні і долара хвилює не лише професіоналів, а й широкі верстви населення. У найближчій перспективі валютний ринок буде підданий ще більшому дисбалансу, оскільки погіршаться темпи економічного зростання як на світовому рівні, так і в межах України.

Основними інструментами регулювання валютного ринку України є валютні інтервенції, облікова ставка, обмеження (ліміти), обов'язкові резерви.

Таблиця 3. Класифікація валютних ринків ⁴

Критерії класифікації	Сегменти валютного ринку
Залежно від організації торгівлі	біржовий позабіржовий
За видами валютних курсів	з фіксованим режимом з «вільно плаваючим» режимом з «регульованим плаваючим» режимом з подвійним режимом з системою множинних режимів
За характером операцій	конверсійний (касовий, ф'ючерсів, форвардів, опціонів) депозитний (короткостроковий, довгостроковий) кредитний (короткостроковий, довгостроковий)
За сферою поширення	світовий міжнародний національний регіональний
Відносно валютних обмежень	вільний регульований
За територіальним розміщенням	Європейський Північноамериканський Азіатський (Далекосхідний)
За суб'єктами, які здійснюють операції з валютою	міжбанківський біржовий клієнтський

⁴ Сенейко Ю. *Інфраструктура валютного ринку України // Регіональна економіка.* – 2006. – №5. – С. 36

Таблиця 4. Класифікація валют ⁶

Критерій	Види валют
За статусом валюти	Національна Іноземна Міжнародна Регіональна Євровалюта
Стосовно валютних запасів країни	Резервна Інші валюти
За видами валютних операцій	Валюта ціни контракту Валюта платежу Валюта кредиту Валюта клірингу Валюта векселя
Стосовно курсів інших валют	Сильна (тверда) Слабка (м'яка)
За матеріально-речовинною формою	Наявна Безготівкова
За принципом побудови	Кошикового типу Звичайна

⁶ Чистов С.М., Никифоров А.Є., Куценко Т.Ф., Тормоса Ю.Г., Стеценко Т.О., Ягодка А.Г. Державне регулювання економіки. Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2004. – 441 с. (С. 110–114).

Валютні інтервенції НБУ є однією із причин зростання інфляції в країні, яка підриває стійкість національної валюти. Протягом 2006–2007 років з метою підтримки обмінного курсу вони стали основним каналом грошової емісії, частка якого у 2007 році в загальному безготівковому випуску становила майже 95% ⁷.

Традиційно НБУ проводив інтервенції з продажу валюти на ринку. У 2013 році сальдо валютних інтервенцій НБУ було від'ємне і становило \$3,1 млрд., що в 2,4 раза менше, ніж у 2012 році. На кінець 2013 року від'ємне сальдо інтервенцій сформувалося на рівні \$942 млн. (рис. 1).

Міжнародні резерви – важлива характеристика валютного ринку, оскільки від їхнього обсягу залежить позиція держави на міжнародному ринку та її залежність від зовнішнього фінансування. Девальваційні очікування населення зменшили міжнародні резервні активи НБУ та прискорили падіння курсу гривні. Так, у 2009 році порівняно із 2007 роком міжна-

родні резерви НБУ скоротилися на 18,5% – з \$32,5 млрд. до \$26,5 млрд. ⁹. Незважаючи на їх зростання у 2010 році, в 2012 порівняно з 2010 роком вони знову скоротилися майже на 30% – з \$34,6 млрд. до \$24,5 млрд. З початку 2013 року обсяг міжнародних резервів скоротився на 16,8%, або на \$4,1 млрд. За місяць міжнародні резерви зросли на 8,5% переважно за рахунок надходжень коштів від розміщення державних цінних паперів (рис. 2). Виконання зовнішніх боргових зобов'язань держави було визначальним чинником впливу на динаміку міжнародних резервів. З урахуванням погашення заборгованості перед МВФ станом на 01.01.2014 рівень міжнародних резервів становив \$20,42 млрд. (фінансування імпорту протягом 2,4 місяця).

Національний банк України, підтримуючи економічну політику уряду, також уживав системних заходів щодо зниження вартості кредитних ресурсів та активізації кредитної діяльності банків. З цієї метою двічі (поетапно) знижувалася об-

⁷ Королюк Т.О. Чинники флуктуацій валютного курсу в Україні. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Державне антикризове управління економікою в умовах глобалізації», КНЕУ, 2013 р. – С. 1.

⁹ Офіційний сайт Національного банку України – [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

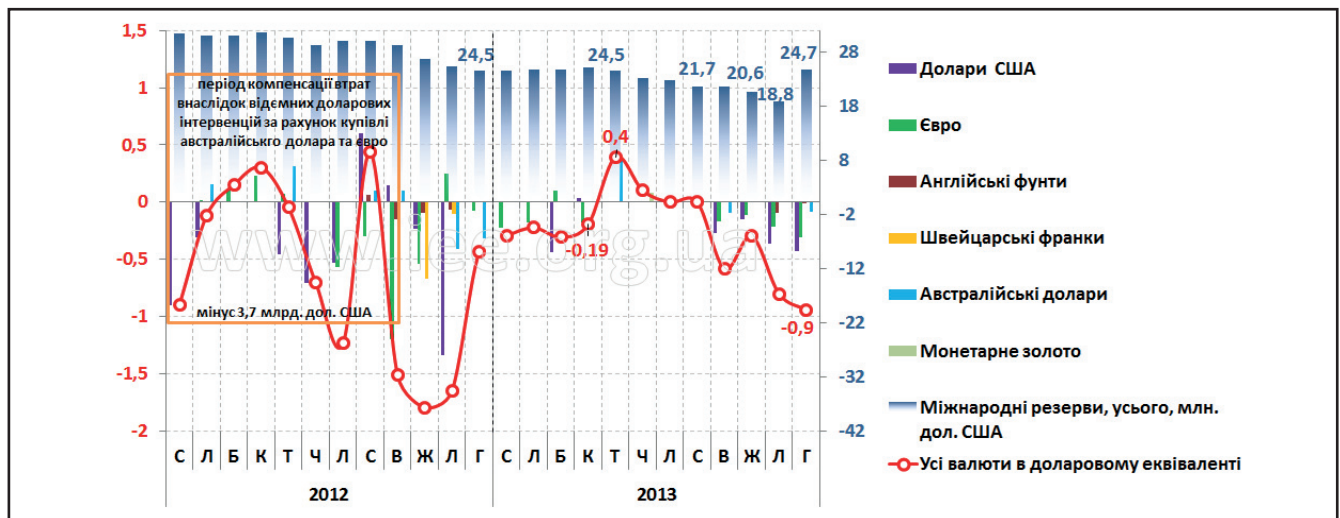

Рисунок 1. Структура валютних інтервенцій НБУ в 2012–2013 роках, \$ млрд. ⁸

⁸ Офіційний сайт Інституту еволюційної економіки – [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://iee.org.ua/ua/>

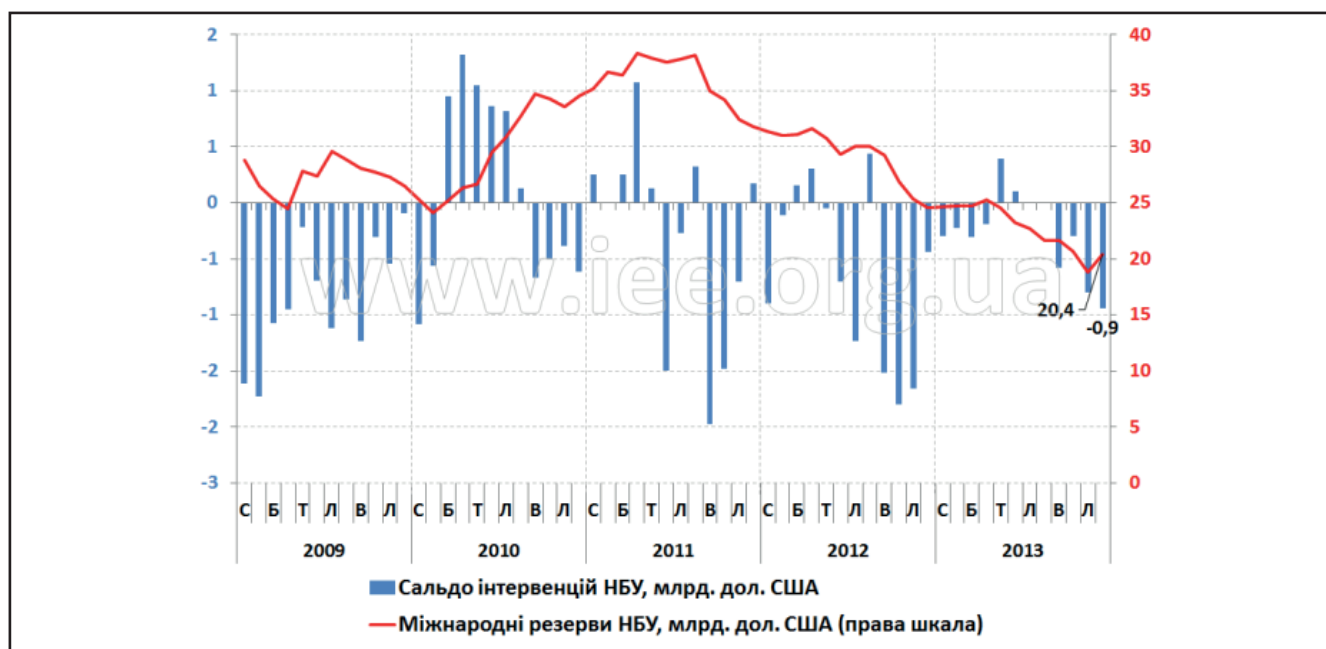

Рисунок 2. Міжнародні резерви та динаміка інтервенцій НБУ в 2009–2013 роках¹⁰

¹⁰ Офіційний сайт Інституту еволюційної економіки – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://iee.org.ua/ua/>

лікова ставка, розмір якої у 2013 році з 13.08.2013 становив 6,5% (проте з 15.04.2014 – 9,5%).

Розглядаючи відношення курсу гривні до долара США, євро та рубля, перспектива зміцнення позиції курсу гривні можлива лише відносно російського рубля, адже за останні п'ять та десять років національна валюта знецінювалася по відношенню до сильних валют у зв'язку з послабленням економічної позиції України на світовому ринку (табл. 5).

Платіжний баланс – співвідношення між сумою грошових надходжень, отриманих країною з-за кордону, та сумою здійснених нею переведень за кордон протягом певного періоду (квартал, рік). У 2012 році особливу увагу приверта-

ла проблема зростання від'ємного сальдо поточного рахунку, яка загострювала кризу платіжного балансу України (рис.) та створювала передумови зниження обмінного курсу гривні, проте стан платіжного балансу України у 2013 році покращився за рахунок збільшення обсягу міжнародних резервів. Зведений профіцит платіжного балансу у 2013 році становив \$2,0 млрд. порівняно з дефіцитом у сумі \$4,2 млрд. у 2012 році.

Нинішня ситуація на валютному ринку характеризується нестійкою рівновагою, що виявляється в постійних коливаннях курсу долара. Це коливання обумовлене тим, що рівень золотовалютних резервів центрального банку залишається

Таблиця 5. Курс гривні до долара, євро, рубля за кінець 2003, 2008 та 2013 років

31.12.2003		
Валюта	Гривня (пряме котирування)	Гривня (обернене котирування)
Долар США	0,18755	5,33200
Євро	0,14891	6,71565
Рубль	5,48434	0,18234
31.12.2008		
Валюта	Гривня (пряме котирування)	Гривня (обернене котирування)
Долар США	0,12422	8,05000
Євро	0,08891	11,24746
Рубль	3,79246	0,26368
31.12.2013		
Валюта	Гривня (пряме котирування)	Гривня (обернене котирування)
Долар США	0,12136	8,24000
Євро	0,08831	11,32423
Рубль	3,98910	0,25068
Валюта	5-річна зміна гривні, %	10-річна зміна гривні, %
Долар США	-2,302	-35,292
Євро	-0,675	-40,696
Рубль	5,185	-27,264

Джерело: складено на основі¹¹

¹¹ Офіційний сайт міжнародного рейтингового агентства «Moody's» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.moody.com/>

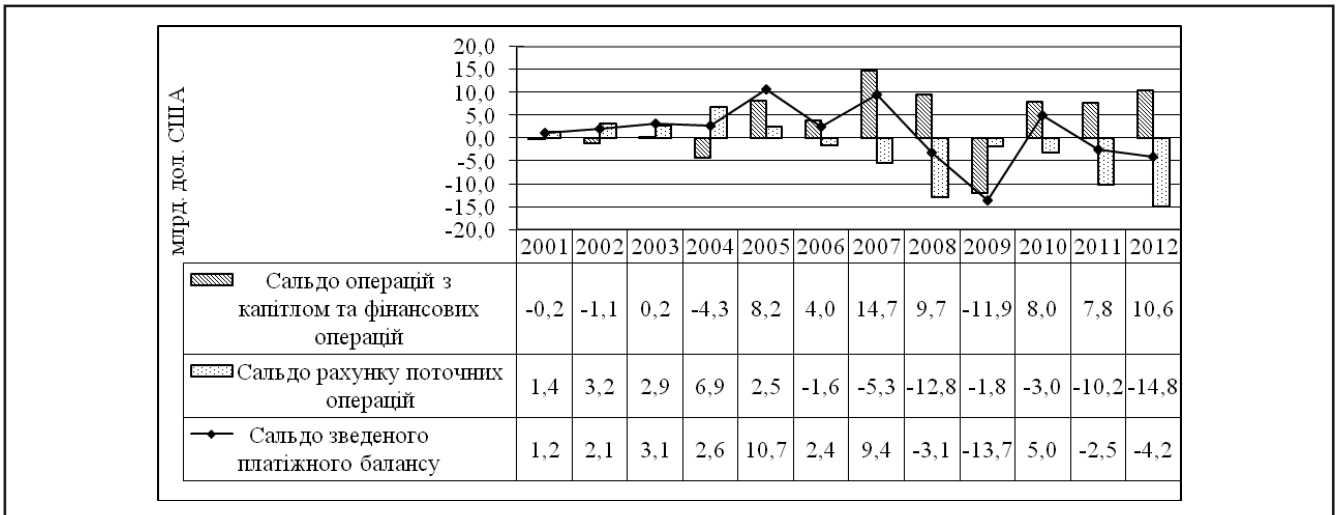

Рисунок 3. Динаміка платіжного балансу України за 2001–2012 роки¹²

¹² Королюк Т.О. Чинники флуктуацій валютного курсу в Україні. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Державне антикризове управління економікою в умовах глобалізації», КНЕУ, 2013. – С. 3.

недостатнім для згладжування різких стрибків курсу долара. Покупка валюти НБУ на ринку йде не тільки на поповнення резервів, а й на обслуговування зовнішньої заборгованості. До того ж слабкий експортний потенціал не забезпечує достатніх валютних надходжень у країну, а відсутність стабільного економічного середовища примушує експортерів приховувати валюту за кордоном, оскільки у них немає гарантій вільного розпорядження своїми валютними коштами й необхідних стимулів до їх інвестування в національну економіку. Тому на сьогодні виникає необхідність удосконалення державної політики у валютно-фінансовій сфері. Однією з головних проблем валютно-курсowego регулювання протягом 2008–2014 років була необхідність знайти рівновагу між динамікою експорту, ВВП, інфляцією, коливаннями світової економічної кон'юнктури, вимогами МВФ та СОТ щодо валютних режимів та рівнем закупівельних валютних інтервенцій в нових умовах нестабільності світової фінансової системи.

Для запобігання валютної кризи в Україні та прискорення темпів економічного зростання потрібно узгодити п'яти основних складових:

1. Зміцнення резервів і зменшення облікової ставки.
2. Помірне здешевлення гривні.
3. Лібералізація та спрощення тарифного регулювання.
4. Стійкий рівень витрат на зарплату.
5. Загальне зростання економічної свободи.

Ряд проблем в області валютного контролю і регулювання підлягає вирішенню в максимально короткий термін. Так, наприклад, має бути абсолютна впевненість у тому, що уповноважені банки застосовують і цілком дотримуються установлених правил валютного контролю. Діюча на сьогодні система покарань за недотримання норм валютного законодавства є недосконалою.

Висновки

Валютний ринок – це особливий ринок, учасники якого продають, купують і обмінюють такий специфічний товар, як валюта, де у вигляді ціни виступає валютний курс. Основними атрибутами валютного ринку є об'єкти і суб'єкти, попит і пропозиція, ціна ринку (валютний курс), особлива інфраструкту-

ра, комунікації. Оскільки валютний ринок – один із найважливіших сегментів фінансового ринку, ступінь його розвитку безпосередньо впливає на стан і розвиток економіки. Сучасний вітчизняний валютний ринок знаходиться у процесі становлення і остаточно ще не сформувався, проте його контури і основні тенденції виявилися достатньо безумовно.

Валютні інтервенції є однією із причин зростання інфляції в країні, яка підриває стійкість національної валюти. На сьогодні вони є неефективними, враховуючи сучасний стан економіки і часткову недовіру учасників ринку до політики НБУ, тому при здійсненні валютної політики необхідно використовувати переваги від позитивного сальдо платіжного балансу.

Динаміка міжнародних резервів України була негативною, проте фінансування з міжнародних фінансових інститутів частково нівелювало їх скорочення.

Облікова ставка НБУ була встановлена з 15.04.2014 на рівні 9,5%, що свідчить про підвищення вартості кредитних ресурсів порівняно з попереднім періодом, коли ставка становила 6,5%. «Подорожчання» кредитів негативно впливає на добробут населення, проте водночас комерційні банки пропонують більш привабливі процентні ставки за депозитами.

За рахунок збільшення обсягу міжнародних резервів покращився стан платіжного балансу – профіцит на рівні \$2,0 млрд. на початку 2013 року свідчить про позитивний вплив на курс гривні.

Стан макроекономічної та політичної ситуації також впливає на стабільність валютних курсів та валютного ринку в цілому. Курс гривні щодо іноземної валюти складається під впливом багатьох факторів: стану торговельного та платіжного балансів, рівня реального ВВП, скорочення бюджетного дефіциту, обсягу валютних резервів НБУ та інтервенцій, які він проводить, а також економічної та політичної ситуації як всередині країни, так і у світі.

Для подолання валютної кризи в Україні вирішити наступні проблемні завдання:

- прискорення ринкової трансформації, забезпечення фінансової стабільності та інтегрування України до міжнародної спільноти;

– відповідність умов кредитування України міжнародними фінансовими інститутами пріоритетам її економічного та соціального розвитку;

– зменшення рівня доларизації української економіки через підвищення привабливості гривневих активів;

– встановлення оптимального режиму валютного курсу.

Режим валютного курсу у нашій державі повинен передбачати можливість його регулювання з урахуванням рівня інфляції й інтересів експортерів. З огляду на стан валютного ринку та економіки України в цілому, для уряду і НБУ практично не існує альтернативи щодо проведення курсової політики: різка зміна курсового режиму недоцільна.

Список використаних джерел

1. Береславська О. Дисбаланси валютного ринку України / О. Береславська // Вісник Національного банку України. – 2013. – №3. – С. 3–9 [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=D700812F5BA5460E3F243F9765B7F65A?id=805368>
2. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: Підручн. / С.Я. Боринець. – [4-е вид., перероб. і доп.]. – К.: Знання, 2004. – 409 с.
3. Борисов С. Валютне регулювання: чи забезпечать жорсткі заходи стабільність гривні? / С. Борисов // Справочник економіста. – 2013. – №2. – С. 80–85.[Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://economist.net.ua/node/483>
4. Дзоблюк О.В. Валютна політика: Підручник / Дзоблюк О.В. – К.: Знання, 2007. – 528 с.
5. Д'яконова І.І. Міжнародні фінанси / І.І. Д'яконова. – К.: Українська академія банківської справи НБУ, 2013. – 410 с.
6. Колодзів О.М., Колісниченко В.Ф. Гроші і кредит: Підручник. – К.: Знання, 2010. – 615 с.
7. Королюк Т.О. Чинники флуктуацій валютного курсу в Україні. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Держав-

не антикризове управління економікою в умовах глобалізації», КНЕУ, 2013.

8. Матіос А. Законодавчі засади оптимізації валютно-курсної та емісійної політики в Україні // Право України. – 2008. – №12. – С. 72–80.

9. Мишкін Ф.С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Ф.С. Мишкін; пер. з англ. С. Панчишин, Г. Стеблій, А. Стасишин. – К.: Основи, 1998. – 963 с.

10. Петрашко Л.П. Валютні операції: Навч. посіб. / Л.П. Петрашко. – К.: КНЕУ, 2001. – 204 с.

11. Пухтаєвич Г.О. Аналіз національної економіки. Навч. посіб. / Г.О. Пухтаєвич. – К.: КНЕУ, 2005. – 256 с.

12. Савченко А.Г. Макроекономіка: Підручник / А.Г. Савченко. – К.: КНЕУ, 2005. – 442 с.

13. Сенейко Ю. Інфраструктура валютного ринку України // Регіональна економіка. – 2006. – №5. – С. 34–38.

14. Чистов С.М., Никифоров А.Е., Куценко Т.Ф., Тормоса Ю.Г., Стеценко Т.О., Ягодка А.Г. Державне регулювання економіки. Навч. посіб. / С.М. Чистов. – К.: КНЕУ, 2004. – 441 с.

15. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. / В.М. Шелудько – К.: Знання-Прес, 2002. – 535 с.

16. Офіційний сайт Національного банку України [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

17. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

18. Офіційний сайт Інституту еволюційної економіки [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://iee.org.ua/ua/>

19. Офіційний сайт міжнародного рейтингового агентства Moody's [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <https://www.moody.com/>

20. Офіційний сайт міжнародного рейтингового агентства Standard & Poor's [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.standardandpoors.com/>

21. Офіційний сайт української Вікіпедії [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>